

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou ve věci

žalobce: K.O., narozený ... , bytem ...,

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963, se sídlem
Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen ČSSZ),

o žalobě ze dne 27.2.2018 proti rozhodnutí žalované ze dne 29.12.2017 č.j. ..., o přeplatek
na starobním důchodu,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 29.12.2017 č.j. ..., a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 27.9.2017 č.j. ..., se zrušují a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Včasnou žalobou ze dne 27.2.2018 s připojenou kopií napadeného i předcházejícího

rozhodnutí se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 29.12.2017 č.j. ..., jímž žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č.j. ... ze dne 27.9.2017, kterým byla uložena žalobci povinnost vrátit ČSSZ přeplatek na dávce důchodového pojištění dle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v částce 34 307 Kč, který vznikl za období od 1.1.2010 do 29.3.2010 na starobním důchodu, a to do 8 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 5.10.2017). V odůvodnění rozhodnutí ze dne 29.12.2017 bylo mimo jiné uvedeno, že na základě žádosti o starobní důchod uplatněné dne 1.4.2009 byl žalobci rozhodnutím ČSSZ ze dne 14.5.2009 přiznán od 4.4.2009 starobní důchod dle § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **zákon**), ve výši 11 563 Kč měsíčně. V období od 1.1.2010 do 29.3.2010 mu byl vyplácen starobní důchod přiznaný podle § 31 zákona, ačkoli jeho výplata nenáležela, neboť žalobce vykonával výdělečnou činnost osoby samostatně výdělečně činné (dále jen **OSVČ**) v takovém rozsahu, že zakládal účast na důchodovém pojištění. ČSSZ bylo dne 20.10.2017 doručeno oznámení Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen **OSSZ**) Plzeň - město o výkonu samostatné výdělečné činnosti žalobce v rozsahu, který založil účast OSVČ na důchodovém pojištění za rok 2010, z něhož vyplývá, že žalobce v kalendářním roce 2010 pobíral starobní důchod dle § 31 zákona, a vykonával v roce 2010 v období od 1.1.2010 do 31.12.2010 činnost v rozsahu, který založil účast na důchodovém pojištění. V období od 1.1.2010 do 29.3.2010 bylo vypláceno ČSSZ žalobci 11 563 Kč měsíčně, ačkoli výplata dávky nenáležela a tím vznikl přeplatek ve výši 34 307 Kč.

Dále bylo uvedeno, že podle § 37 odst. 2 zákona nenáleží výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31 zákona do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci. Citována byla rovněž ustanovení § 118a odst. 2, 3 (nárok na vrácení, popřípadě náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, zaniká, pokud rozhodnutí o vrácení, popřípadě náhradě částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, nebylo vydáno do 5 let ode dne výplaty dávky) a 4 zákona č. 582/1991 Sb.

Podle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. má tedy ČSSZ nárok na vrácení neoprávněně vyplacené dávky ve výši 34 307 Kč. Odpovědnost dle tohoto ustanovení je objektivní, žalobce je proto odpovědný za vznik přeplatku bez zřetele na zavinění, proto byly námitky žalobce zamítnuty a potvrzeno rozhodnutí ze dne 27.9.2017..

2. **Žalobce v žalobě** mimo jiné vyjádřil nesouhlas s napadeným rozhodnutím, neboť žalovaná nesprávně zhodnotila existenci jeho příjmu a jeho objektivní odpovědnosti za údajný příjem, když vycházela pouze z jeho daňového přiznání za rok 2010, ve kterém jako OSVČ přiznal příjem z podnikatelské činnosti a nevzala v potaz, že jako OSVČ začal tuto činnost vykonávat až v době, kdy dosáhl důchodového věku, tj. až v květnu 2010 (živnostenské oprávnění získal 26.4.2010), a první práci jako OSVČ provedl až v květnu 2010 a v květnu také vystavil první fakturu. Dále uvedl, že se dopustil jediné chyby, a sice chybně vyplnil daňové přiznání za rok 2010, kde měl uvést příjem pouze v rozsahu 7 měsíců, ovšem pro posouzení výdělečné činnosti zakládající účast na důchodovém pojištění dle něho neslouží pouze daňové přiznání, ale i porovnání jeho souladu s účetními podklady, na základě nichž bylo vyplněno. Žalobce popřel, že by v rozhodném období nesplňoval nárok na výplatu důchodových dávek, navíc, když údajný přeplatek měl vzniknout v období 1.1. - 29.3.2010, a žalovaná tak již nemá právní nárok na vrácení

přeplatku ve smyslu § 118a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., neboť marně uplynula lhůta 5 let pro vydání rozhodnutí a žalovaná neměla vydávat žádné rozhodnutí. Dle žalobce rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, nesprávně vyhodnocených důkazů a zákonných ustanovení, proto závěrem požadoval zrušení rozhodnutí ze dne 29.12.2017 i ze dne 27.9.2017 a vrácení věci žalované k dalšímu řízení; požadoval i náhradu nákladů řízení bez specifikace.

3. **Žalovaná ve svém vyjádření** k žalobě dne 27.3.2018 závěrem setrvala na svém rozhodnutí ze dne 29.12.2017 a navrhla zamítnutí žaloby. Dále bylo mimo jiné uvedeno, že dne 17.5.2017 podal žalobce žádost o úpravu výše starobního důchodu dle § 34 odst. 4 zákona, za dobu výdělečné činnosti vykonávané současně s pobíráním starobního důchodu vypláceného v plné výši, a to ode dne splnění podmínek uvedeného ustanovení. V rámci „Potvrzení o účasti na důchodovém pojištění OSVČ při výkonu samostatné výdělečné činnosti současně s pobíráním starobního důchodu podle ustanovení § 29 případně podle ustanovení § 31 zákona“, za účelem provedení příslušné úpravy výše důchodu ve smyslu § 56 odst. 1 písm. d) zákona, bylo potvrzeno, že žalobce vykonával samostatnou výdělečnou činnost od 1.1.2010 až dosud. „Oznámením o výkonu samostatné výdělečné činnosti v rozsahu, který založil účast na důchodovém pojištění“ (doručeným dne 20.10.2017) bylo žalované oznámeno, že žalobce, který v roce 2010 pobíral starobní důchod dle § 31 zákona, vykonával od 1.1.2010 do 31.12.2010 činnost v rozsahu, který založil účast na důchodovém pojištění.

Vzhledem k tomu, že dle § 37 odst. 2 zákona výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, nenáleží do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, musela žalovaná na základě shora uvedeného oznámení a skutečnosti, že důchodového věku žalobce dosáhl až dnem 30.3.2010, vyčíslit přeplatek na starobním důchodu žalobce, neboť ten v období od 1.1.2010 do 29.3.2010 zjevně pobíral starobní důchod a zároveň vykonával i činnost v rozsahu, který mu založil účast na důchodovém pojištění.

Zákon č. 582/1991 Sb. v ustanovení § 118a odst. 2 upravuje odpovědnost příjemců dávek důchodového pojištění. Vznik povinnosti k úhradě přeplatku je zde spojen s hmotněprávní úpravou, jejímž záměrem bezesporu bylo zabránit souběhu výplaty důchodů, a to bez ohledu na subjektivní stránku věci, tedy bez ohledu na zavinění. Odpovědnost je proto v těchto případech konstruována jako odpovědnost objektivní. Vzhledem k tomu, že procesní norma (§ 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.) nezná ani žádné liberační důvody, které by mohly být případnou příčinou zproštění této objektivní právní odpovědnosti, je zřejmé, že žalovaná postupovala zcela v souladu se zákonem, když žalobci uložila povinnost vrátit jí přeplatek na starobním důchodu za období od 1.1. do 29.3.2010 ve výši 34 307 Kč.

Žalobce se v žalobních námitkách snaží bagatelizovat svoji „chybu“, které se dopustil tím, že nesprávně vyplnil daňové přiznání za rok 2010, nicméně žalovaná zde nemůže sloužit jako kontrolní orgán, který by za žalobce mohl takovéto jeho pochybení opravit. Žalované bylo řádnou cestou oznámeno, že žalobce jakožto osoba pobírající starobní důchod dle § 31 zákona vykonával v kalendářním roce 2010 činnost v rozsahu, který založil účast na důchodovém pojištění, a žalovaná tak musela z uvedeného potvrzení vycházet, když sama nemá žádnou pravomoc potvrzenou dobu pojištění měnit na žádost účastníka řízení ani z úřední povinnosti.

Rovněž bylo uvedeno, že namítá-li žalobce, že jeho výdělečná činnost byla v kalendářním roce 2010 zahájena od pozdějšího data než od 1.1.2010, pak je nutné, aby tuto skutečnost žalované prokázal prostřednictvím místně příslušné OSSZ, která dle § 6 odst. 4 písm. ch) zákona č. 582/1991 Sb. vede evidenci pro účely důchodového pojištění osob samostatně výdělečně činných a občanů dobrovolně účastných důchodového pojištění, kteří si platí pojistné na důchodové pojištění.

4. **Z dávkového spisu** vedeného žalovanou ohledně žalobce soud zjistil, že skutečnosti uvedené v napadeném rozhodnutí i ve vyjádření žalované k žalobě odpovídají obsahu spisu, dle založené kopie dodejky bylo rozhodnutí ze dne 29.12.2017 žalobci doručeno dne 3.1.2018.. Ze založeného rozhodnutí ČSSZ ze dne 27.9.2017 vyplývá, že jím byla žalobci uložena povinnost vrátit ČSSZ dle § 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. přeplatek v částce 34 307 Kč, který vznikl za období od 1.1.2010 do 29.3.2010 na starobním důchodu, avšak z rozhodnutí není vůbec patrné, jakým způsobem žalovaná k předmětné částce přeplatku dospěla, když měsíčně v té době bylo vypláceno 11563 Kč měsíčně (splatnost důchodu každého 20. dne v měsíci). Ze založeného osobního listu důchodového pojištění (dále jen **OLDP**) zpracovaného 18.6.2009 je zřejmé, že žalobce v období od 1.9.1963 do 13.3.2009 má vykázanu hlavně dobu pojištění/zaměstnání a nezaměstnanost/uchazeč pouze v délce 203 dnů, žádná doba není evidována jako OSVČ. Oznámení OSSZ Plzeň-město o výkonu OSVČ žalobce od 1.1. do 31.12.2010 (zjištěno při potvrzení o přepočtu důchodu při výkonu SVČ) ze dne 16.10.2017 bylo žalované doručeno dne 20.10.2017.

V námitkách ze dne 24.10.2017 proti rozhodnutí ze dne 27.9.2017 žalobce mimo jiné uvedl, že v dané době podnikatelskou činnost nevykonával, když činnost Lakýrnictví zřídil až 26.4.2010 a první fakturu vystavil až v květnu, což doložil kopií z knihy faktur a výpisu ze živnostenského rejstříku. Dále uvedl, že poprvé v životě vyplňoval přiznání k ČSSZ a zaškrtl celý rok, podal tedy teď opravné přiznání, které je již správně jen na ty měsíce, kdy vykonával podnikatelskou činnost; dopustil se chyby při podání přiznání.

5. Na zaslané vyjádření žalované ze dne 27.3.2018 k žalobě žalobce žádným způsobem nereagoval.
6. Dle **§ 37 odst. 2 zákona** nenáleží výplata starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31 zákona do dosažení důchodového věku, pokud je vykonávána výdělečná činnost nebo je poskytována podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci.
7. V **§ 116 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb.** je stanoveno, že dávky důchodového pojištění se vyplácejí dopředu v pravidelných měsíčních lhůtách určených plátcem dávky, nestanoví-li se dále jinak.
8. Podle **§ 118a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.**, jestliže byl občanu vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu, má plátců důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které nenáležely. To platí obdobně, zanikl-li nárok na vdovský nebo vdovecký důchod z důvodu uzavření nového manželství nebo nárok na sirotčí důchod z důvodu dosažení 26. roku věku.
9. Dle **§ 118a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. (ve znění platném k datu 29.12.2017 i 29.3.2010)** **nárok na vrácení, popřípadě náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, zaniká uplynutím pěti let ode dne výplaty dávky.** Lhůta uvedená ve větě první neplyne po dobu řízení o námitkách, žalobě, výkonu rozhodnutí, nebo jsou-li na úhradu

přepłatku prováděny srážky z důchodu nebo ze mzdy nebo placeny splátky na základě dohody o uznání dluhu.

10. Podle § 118a odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb. občanu, který je povinen na základě pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu sociálního zabezpečení vrátit dávku, může být přeplatek srážen z důchodu nebo ze mzdy, platu nebo jiného pracovního příjmu; přitom platí obdobně předpisy o výkonu soudních rozhodnutí srážkou ze mzdy.
11. Dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen **správní orgán**). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).
12. Podle § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s. soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.
13. Dle § 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 a 5 s.ř.s. je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo a soud přihlíží ve vztahu k žalobním bodům na rozhodnutí uvedených správních orgánů jako na jeden celek. Zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, a právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán. Podle § 75 odst. 1 s.ř.s. je pro soud rozhodující skutkový a právní stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci k datu 29.12.2017, a je povinen přezkoumat napadený výrok v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.).
14. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení napadeného i předcházejícího rozhodnutí žalované z důvodů v ní uvedených. Soud vzhledem ke všem shora zjištěným a uvedeným skutečnostem shledal, že žaloba je důvodná s ohledem na níže uvedené. Žalovaná totiž v rozhodnutí ze dne 27.9.2017 ani v rozhodnutí ze dne 29.12.2017 vůbec nerespektovala znění § 118a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. shora citovaného, když rozhodnutí ze dne 27.9.2017 o povinnosti vrátit přeplatek na starobním důchodu vydala více jak po 7 letech ode dne výplaty dávky ve vztahu k dávkce splatné žalobci 20.3.2010, což platí i pro případ, že by žalobce skutečně neměl nárok na výplatu předmětné dávky. Žalovaná tedy nepostupovala v souladu s příslušným § 118a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., protože pokud by respektovala jeho znění, nemohla by vydat nejprve rozhodnutí ze dne 27.9.2017 a poté i rozhodnutí ze dne 29.12.2017. Za dané situace tedy není vůbec rozhodující, zda žalobce, jak uváděl, nedopatřením v Přehledu o příjmech a výdajích OSVČ ze rok 2010 ze dne 28.3.2011 předaném OSSZ Plzeň-město dne 7.4.2011 uvedl činnost OSVČ ve všech měsících, i když vznik živnostenského oprávnění s předmětem podnikání – Malířství, lakýrnictví, natěračství – je datován 26.4.2010 a faktura č. 1 ohledně této činnosti je až ze dne 31.5.2010. Žalobce též uváděl, že poprvé v životě vyplňoval předmětné přiznání a dopustil se chyby, což není nic neobvyklého, podal proto opravné přiznání (v roce 2017), avšak je s podivem, že žalovaná očekává u pojištěnců perfektní znalost předpisů předmětných oblastí, ač prostřednictvím svých pracovníků se dopouští pochybení a to i

závažných, jako v této věci, když nerespektovala platnou právní úpravu.

15. Soud pouze podotýká, že s hlavní žalobní námitkou žalobce o marném uplynutí lhůty 5ti let pro vydání rozhodnutí ve smyslu předmětného § 118a odst. 3, se žalovaná ve vyjádření k žalobě dne 27.3.2018 vůbec nevypořádala, ani se k ní nevyjádřila. V napadeném rozhodnutí ze dne 29.12.2017 žalovaná sice předmětné ustanovení § 118a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. citovala, byť ne ve znění platném k uvedenému datu, ale rozhodla, jakoby tento paragraf neexistoval a tím poškodila žalobce na jeho právech.
16. S ohledem na obsah § 88 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb. sice přezkoumává orgán sociálního zabezpečení rozhodnutí, proti němuž byly podány námitky, v plném rozsahu, ale nesmí přitom přehlédnout fakt, že v dané věci nebyly dány podmínky pro vydání rozhodnutí o přeplatku, natož aby námitkami napadené rozhodnutí ze dne 27.9.2017 bylo potvrzeno a námitky zamítnuty. Navíc z vydaných rozhodnutí není vůbec zjistitelné, jakým způsobem žalovaná dospěla k výši přeplatku. Soud tudíž shledal, že svým postupem žalovaná způsobila jinou vadu řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s., proto bylo o žalobě rozhodnuto tak, že bylo zrušeno jak napadené rozhodnutí ze dne 29.12.2017, tak i předcházející rozhodnutí ze dne 27.9.2017 bez jednání rozsudkem (výrok I. rozsudku).
17. Po právní moci tohoto rozsudku žalovaná v této věci nevydá žádné nové rozhodnutí ohledně údajného přeplatku starobního důchodu žalobce, jelikož již uplynula zákonem stanovená lhůta pro nárok na vrácení vyplacené dávky a to ještě předtím, než byla žalovaná informována OSSZ Plzeň-město v roce 2017, jak shora uvedeno. Za dané situace soud předpokládá, že v rámci dobré správy žalovaná bude žalobce informovat písemně, že po něm nebude vymáhat žádný přeplatek na starobním důchodu ohledně období od 1.1.2010 do 29.3.2010, čímž bude realizovat rozsudek zdejšího soudu ze dne 18.2.2019 č.j. 16 Ad 10/2018-23.
18. Soud ještě podotýká, že právním názorem soudu je žalovaná vázána, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s.ř.s. a rovněž připomíná, že podle § 75 odst. 1 s.ř.s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. k datu 29.12.2017. Zároveň se soud omlouvá za délku řízení způsobenou objektivními okolnostmi.
19. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, dle něhož účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl, avšak žalobce požadované náklady řízení nespecifikoval a ani soud nezjistil žádné náklady řízení žalobce, jelikož žaloba byla soudu doručena osobně, proto bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II. rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.). Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a nepřípustnost kasační stížnosti je uvedena v § 104 s.ř.s.

Plzeň 18. února 2019

JUDr. Alena Hocká v.r.
samosoudkyně